

Redactiunea

se afla in

Strat'a lui Leupoldu Nr. 44.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decât numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espre sa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :
 Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
 Pre siece lune . . . . . 5 „ „ „
 Pre annulu intregu . . . . . 10 „ „ „

Pentru Romani'a :
 Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
 Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
 Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Inseratiuni :
 10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbrale
 pentru fiecare-cara publicatiune separata. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
 Unu esemplariu costa 10 cr.

Din caus'a serbatoarei rom. c. de sambata, in loculu nrului de domineca, damu suplementu de 1/2 de cola la nrulu prezentu. Red. int.

B.-Pest'a, 2/14 Aug.

(H.) Candu o armata prin vali si prempia n'avu norocu in batalia, candu vede strimtorata din celle mai multe parti si atacata de o putere majora, — ea trage la munte si cu totu foculu anis se sileste a continua lupt'a din fortetiele ce i-au mai ramas libere si din spera, ca desvoltandu-si tote potele i-va succede a-si reocupa pozitunile pierdute. Acestu cugetu me reocupa, candu vedui, cum romanii, ca si din celle mai departate margini a patriei, se aduna in giurulu unei-a ntre celle mai importante fortetie ntru aperarea essistintiei nostre natiule, ale carei arme nu suntu tunuri inventiunea cea mai noua, sterptorie genulu omnescu, ci suntu: lumin'a defacatoria, cultur'a datatoria de viete; — candu vedui cum betrani inrunfti in lupte, barbati plini de virtute si juni plini de sperantia, imprea cu matrone venerabile, femei inantorie si june rapitorie venira a lua parte la adunarea generale a asociatiunii noastre pentru litteratur'a romana si cur'a poporului romanu, tinenta in Dev'a la 10—11 l. c. Stringerile de mana fratiesci, imbratisiurile caldurose, ziele semine, ce intempinau in tote partea, dovediau bucuria generale, espru fericirea de care erau cuprinse aniele totororu, si care provoca pre budiechiamatiunea: binecventati se fia in timpurile infintiatorii acestui locu mantuire, de mangaiare si de insufire!

Dominec'a trecuta (la 9. l. c.) opulu Dev'a era in miscare neindatenata. petii sosiau din tote laturile si intre 2 ore d. a., candu se intelnira trenule de catra Brasiovu-Sabiu-Belgradu cellu de catra Pest'a-Aradu, era inmatu numerulu acellor'a, cari inunte cu presiedintele comitetului de na primire, d. Antoniu Schiau, intemara la gara pre presiedintele Asociatiei, Esc. Sa Lad. Bas. baronu Popp, vindu-lu cu viue manifestatiuni de curia. Ser'a i se fece conductu de tie si cu acesta ocaziune lu-bine-tate dlu Simeonu Piso, concomitatu de sfetite eschiamari de bucuria din tea publicului. Esc. Sa d. presied. onse la amendoue ocaziunile cu tenat'a-i caldura si profunditate. ni la 9 ore membrii asociatiunadunati in baseric'a romanesc'a alea o comisiune, pentru chiamarea medintelui la siedintia. Preste putienu medintele primitu cu bucuria din tea adunarei, deschide siedinti'a prin discursu insufletitoriu. Dup'ace'a populu romanu din Dev'a, d. Papiu numele poporului din locu si tinentu la adunarea; apoi la propunerea medintelui se allegu 3 notari ad hoc. medintele amintesece pre membrii notari ai asociatiunei, accentuandu ne-a pierdere ce natiunea a induratu a mortea neuitatului metropolitu de Siagun'a; adunarea si-esprime dolinti'a prin scolare, apoi allegu cele 4 comisiuni prevediute in program'a publicata la timpulu seu. ace'a secret. II, cassariulu si bi-

bliotecariulu assoc. si-cetira raporturile salle. In urm'a acestor'a se incepura disertatiunile. Mai autiu se sui la tribuna si vorbi d. *Azentie Severu* (despre causele miseriei romanilor) apoi d. *Vui'a* (despre arderea cadavreloru) si d. I. V. *Rusu* (despre S. Klein calugarulu.) Cu aceste-a siedinti'a se radica. Dupa amedia-di disertara dd. *Lapedatu* si *Silasi* si apoi siedinti'a prima se inchiaia. Ser'a se tindu concertulu. A dou'a di, dupa verificarea processului verbale, d. *Zach. Boiu* disert'a (despre cas'a romana). Apoi se luara in consideratiune raporturile comisiunilor esmisse in siedinti'a prima, cari abie d. a. se potura inchiaia. Mai la urma se alessera officialii asociatiunei, reelegandu-se cu acclamatune si pentru periodulu venitoriu: presied. *Lad. Bas. bar. Popp*, vpresied. *Iacobu Bologna*, secr. I. *G. Baritiu*, secret. II. *I. V. Rusu*, dimpreuna cu ceialalti fosti membri ai comitetului assoc.

Inchiarirea se fece cu decisiunea de a se tene adunarea venitoria in *Lugosiu*. Ser'a urm'a balulu era miercuri demaneti'a excursiune la *Petrosieni* si dupa r'entorcere, pornirea catra casa. Semnalaramu aci in cate-va cuvinte *cur-sulu* stralucitei adunari tiente in Dev'a, fiindu siliti a lass'a descrierea detaiata corespundintelui nostru din Dev'a. Si pan'atunci nu potemu se nu amintimu, ca fondulu asoc. de la adun. din *Sabesiu* pana astadi-di s'a adausu cu mai multe mii, stipendie s'au creatu ca si in an. tr. si ca momintele mai insemnate alle adun. au fostu fara indoielesc elentele disertatiuni ce s'au tinentu si cari merita se le cunosca intregu publiculu rom., deci vomu starui a le publica si noi.

Despre *concertu, balu*, si excursiunea la *Petrosieni* — vomu ave onorea a vorbi in foisor'a din nr. venit. Cu acesta ocaziune mai adaugemu numai sincerele nostre multimite si recunoscinti'a nostra totororu fratiloru din Deva, pentru fratiesc'a imbratisiare plina de iubire, cu care ne-au onoratu, si cu deosebire comitetului de buna primire, care n'a crutiatu neei unu sacrificiu in interessulu splendidei reusite a adunarei, ce'a ce-i serva spre destinsa onore si lauda.

In firulu celoru comunicate in nr. tr. sub acesta rubrica, privitoriu la pertratariile din cas'a de susu in obiectulu legei electorale, insemnamu, ca eri s'a facutu votarea si s'a primitu emendementulu comiss. juridice, *stergundu-se*, cu majoritate de 2 voturi, celle 3% din censulu ardeleanu. In decursulu desbaterii dlu capitaniu allu distr. *Naseudulu, Bohetiu*, s'a luptatu cu barbatia aretandu, ca si pre langa proieptulu ministeriale inca este destullu de mare nedereptatea ce se face romaniloru. Dar' boerii n'au vrutu se intielega. Daca mai era 2 episcopi de fatia, proiectulu devenia lege, dar' asi se va conchiam'a camer'a pre Oct., ca se desbata modificariile facute. Vom vedé ce va mai fi.

Maiestatea Sa a sanctiunatu allegerea P. S. S. *Procopiu*, de patriarcu allu serbiloru, si P. S. Sa s'a si dusu la *Carlo vetiu*, unde sosi la 12 l. c. si fu primitu cu mare entusiasmu. Installarea, dupa scirea mai noua, se dice a fi la 18 l. c.

Camer'a Ung. si-inchiaia asta sera sessiunea si nu se va mai intruni pana la 24 Octobre.

Scol'a principelui de Bismark.

(d.) Cetitorii pastradia inca de siguru in prospeta aducere aminte fatalulu casu, ce era se lovésca pre dlu de Bismark la scaldele de la *Kissingen*. Cu ocaziunea aceea tota press'a germana asi numita liberala se redica in contra baserice catolice, si-o acusa de complice la attentatulu lui *Kullmann*, ca-ci se vediusse si unu preutu catolicu pre acollo in momentulu fatalu. — Casulu se pertrata inaintea tribunalului, si judecatorii declarara, ca preiulu incriminatu de oppiniunea publica este nevinnovatu. Onorea bietului preutu se reparadar', ca-ci si principele de Bismark itramisse — dupa cumu se dice — o epistola magulitoria.

Dar' acumu ce se face diuaristic'a ce'a atatu de blamata? A aflatu unu nodu in papura; a scornitu, ca *Kullmann* este elevulu unei societati catolice, unde a ascultat acelle invetiaturi alle jesuitiloru, in urm'a carora se fece ucigasiu; deci — in sensulu diuareloru germane libere — baseric'a catolica nu propune moralulu crescinescu, ci chiaru contrariulu. — Sic secum fata tullere!

Principele de Bismark primu o multime de adrese de pre la toti potentatii si diplomatii Europei, pentru ca a scapatu norocosu din ace'a catastrofa fatala; intre celle multe primu un'a si de la societatea de lucratori germani, in care — afara de altele — se dice: „Noi suntemu lucratori, cari amu muncitu la olalta mai multi anni, si amu invetiatu a ne cunosce forte bine unii pre altii. Ve juramu, ca suntemu gat'a se Ve resbunamu pentru ori care casu urmatoriu, ce-aru mai intreprinde fanaticii Romei.

Unu glontiu, care nu nimeresce, costa unu episcopu.

Unulu, care nimeresce, costa doi episcopi.

Glontiulu, carele Ve va ucide, si de care D-dieu ferésca! va costa vietia ponteficelui din Rom'a.

D-dieu se ne erte, ca lucramu contr'a legiloru, si ellu ne va erta, ca-ci si ellu, ca si noi este dusimanu acestui soiu de preoti!

Ce se dicemu acumu noi facia cu astu-feliu de doctrine? De unde au isvoritu? — Lucratorii appartienu cancelariulu, suntu cu sufletu cu trupu crescuti in principiele lui, in scol'a dlui de Bismark.

Diurnalistic'a germano-jidana avu impertinenti'a se traduca d'inaintea tribunalului publicu pre unu preotu catolicu onorabilu, carele intreprinsese calletori'a pentru restaurarea senatatiei, — chiaru ca si principele de Bismark, si acusa in fine intreg'a baseric'a catolica de complice la attentatu, ca-ci doctrinele crescinesci au corruptu anim'a ce'a nobila germana a lui *Kullmann*. Dar' pre acei lucratori cine i-a corruptu? Cine li-a inspiratu poft'a de sange episcopescu si papalu?

Amu poté scrie pre aceste motive unu volumu intregu, tragendu paralela intre scol'a lui Bismark si a baserice catolice; dar' lectorii nepreocupati usioru se potu introduce si numai dupa aceste espuse — in materia; usioru potu formulá sententi'a: care scola e mai salutaria dar', — a dlui de Bismark. seau a baserice catolice?!

Romani'a.

apreciata de diaristic'a franceza si italiana.

De si scimu, respective presupunemu isvorele de unde emana articolele favorabile, ce de unu timpu incoce se vedu inserate la adress'a Romaniei prin colonele diareloru streine, mai allesu in cele franceze si italiene, si cari isvore detragu o dosa de percente din meritulu acelloru articole, — totu-si elle ni-facu o placere incontestabile, cu atatu mai multu, ca ne deprinseseramu a nu mai ceti in diaristic'a streina, decâtu scornituri reutatiose, menite o penegri in faci'a opiniunei publice europene pre poporulu latinu din oriente. Acesta directiune, ce e dreptu, se mai urmaresce si asta-di inca prin diuarele germane; sentimu inse o adeverata multiamire; vediedu ca diuaristic'a natiuniloru sorori a apucatu pre calea ce'a adeverata, care tinde a apropiá din ce in ce mai multu poporele latine unulu de altulu, si de la care amu doru—in interessulu consolidarei latinitatii moderne — se nu se mai abata nici un'a data.

Éta ce scria diuariulu „*Messenger d'Orient*“ intr'unulu din numerele sale mai prospete:

„Daca aruncamu o privire retrospectiva asupra evenimenteloru implinite, vedemu cu placere, ca Romani'a nu neglige neei o silintia spre a merge totu inainte pre calea progressulu, la capetulu carei'a va gasi negressitu autonomi'a sa politica si in fine preponderanti'a morala cascigata prin perseverinti'a si institutiunile sale libere. Suntu, din nenorocire, multe persone, mai alesu spre Occidentu, cari, sau din *parti pris*, sau din necunoscuti'a faptelor, refusa de a admite, ca de cati-va anni Romani'a, prin institutiunile ei, s'a pusu in rendulu tieriloru celloru mai liberele si celloru mai desbracate de prejudiciile regimeloru feudale. Destulu se spunemu, ca sub mai multe raporte, ca acell'a allu pressei, aceste libertati suntu impinse la extreme si adducu cu sine de multe ori ore-cari abusuri inevitabile, dara cari tindu din ce in ce a dispere, gratia unei senatose apreciare si unei intrebuintiari rationale a acestei importante libertati.“ — Dupa ce lauda apoi, intre altele, institutiunile filantropice alle Romaniei, si escelent'a organizare a spitaleloru ei dotate de strabuni, si cari suntu egalmente deschise seracului ca si avutului, streiniloru ca si Romaniloru, — articolulu din „*Messenger d'Orient*“ termina cu urmatorele cuvinte: „Aru fi pre lungu se detaliamu fasele progressulu, ce a percursu organizarea acestei tieri pana adi. Este unu faptu necontestabile, ca Europ'a scia din ce in ce mai multu a dá dreptate acestoru laudabile silintie, si ca diuarele din streinatate se ocupa pre fia-care di mai multu de acestu poporu Romanu, pana mai de-unadi divisatu si care astadi probedia asi de multu vitalitatea sa nationale.“

Dupa acéstea magulitoria dar' fara ndoieia justa apreciare a diuariulu francezu, luamu inca o notitia despre aprecierea diuariulu officiosu din Rom'a „*Opinone*“, care, vorbindu despre dreptulu Romaniei de a incheia tractate de commerciu, dice, ca neei unu barbatu de statu, care cunosce organizarea politico-sociale a Romaniei, nu pote sustiene aplicarea tractatelorurcesci in patri'a romana. „Ar trebuí — adaoga apoi *Opinione* — se despe-

redie cine-va de protectoratulu realu allu Poteriloru, deca aru fi se se impuna Romaniei tractatele de commerciu alle Turciei. — In fine Opinione termina astufeliu:

„Turci'a si Romani'a, atatu de deosebite prin institutiunile loru politice si sociale, potu avé relatiuni intre densele, dar' nu si lantiuri. In dreptu cá si in faptu, in ceea ce priveste tractatele de commerciu, pentru Romani'a caus'a e cascigata. Aceste motive de actiune se potu desvoltá cu timpulu; dar' astadi trebe a le atribuí adeverat'a loru valóre. Tiér'a scia, cátu trebe se pretiuésca protectiunea, care garantéza autonomi'a sa; dar' ea resiste la totu ce vine se impede acésta autonomia, unic'a conditiune a vitalitatii si progressului.“

Epistola deschisa

catra on. allegatori ai collegiului ellectoratu allu Buteniloru, din comitatulu Aradului.

Onorabili mei allegatori!

In urmarea cuventarei melle rostita la 21 Aprilie a. c. in Camer'a deputatoru Ungariei, asupr'a proiectului de lege pentru institutiunea notariatelor publice, — 4 domni onorabili din collegiulu meu ellectoratu, pre motivulu contienutulu acelei cuventarei, au gasitu de cuveniinta a-mi transmite pre calea telegrafica o adresa de neincredere si indignatiune, pre care au datu-o si publicitatii, prin diarulu umoristicu „Gur'a Satului.“

In faci'a acestui incidentu apoi D-Vostre, on. mei allegatori, conformu decisiunei luate in o conferinti'a ellecturale tienuta in Buteni, a-ti avutu bunatatea de a me onorá cu-o adresa de incredere, investita cu 511 subsemnatura, prin care, pre de o parte a ti-aprobatu spiritulu si directiunea cuventarei melle, pre de alta parte a ti-desaproatu, — cá necorrecta — manifestatiunea de neincredere a celloru 4 domni malcontenti, facandu totodata actu de publicitate din acésta procedere a Dvóstre.

Mai nainte de tote, on. allegatori, ve rogu, cá pentru manifestarea de incredere, cu care m'ati onoratu, se binevoiti a primí espressiunea sentiemintelor melle de gratitudine si pana atunci, candu, presintandu-me personalu in mediloculu Dvóstre, voiú poté se-mi achitu prin cuvinte vii acésta placuta detorintia.

Nu pote fi tendinti'a mea, D-loru allegatori, de a face o noua professiune de credintia prin acestu manifestu; attitudine mea, facia atátu cu politic'a tierei, cátu si cu cestiunea de nationali-

tate, care e de-unu interessu speciale pentru noi romanii, — este totu aceea-si si adi, care a fostu pana acumu. Din caus'a inse a nepriceperei corecte, seau chiaru a interpretarei false de catra unii si altii, a acestei attitudini a melle, gasescu de indispensabilu a descinde totusi la ore-cari esplicatiuni; pentru cá D-vostre, on. mei allegatori, se poteti aprecia si mai multu, intru cátu me afiu aptu — fara a contradice convinctiunei melle — se represintu in Camer'a tierei sentimintele D-vostre politice si nationale.

Eu, D-loru allegatori, nu gasescu garantia pentru vietí'a de statu a patriei nostre si pentru consolidarea vietiei nostre constitutionale, decátu numai in cooperarea solidara a tuturoru poporeloru ce locuescu acésta patria; ear' traducerea in realitate a acelei garantie nu o credu posibilu, decátu numai prin concordia si multamirea reciproca.

Constitutiunea, vietí'a de statu si unitatea Ungariei este proprietatea nostra a tuturoru-a. Prin urmare conservarea intacta si desvoltarea acestei scumpe proprietati, este o detorintia obligatoria pentru noi toti de o potrieva. In limitele acestei detorintie inse, dupa parerea mea, noi potemu se ceremu si se pretindemu a fi beneficiati de tote acele drepturi, cari, pentru sustinerea assistentiei si-a vietiei nostre nationale speciale si pentru desvoltarea nationalitatii si limbei nostre, se impunu cá indispensabile.

Eu, din partea-mi, amu tienutu si tienu de stricta detorintia a mea, a luptá, cá deputatu si cá patriotu, — in acésta directiune, atátu in interesulu patriei, cátu si 'n acell'a allu on. mei allegatori. Pre principiile acestei directiuni este basata si vorbirea mea de la 21 aprilie, alu cárei contienutu a fostu reu interpretatu si combatutu chiaru de catra unii omeni.

Este incontestabile, cá practicarea nationalitatii si-a limbei nostre in raporturile vietiei nostre publice; precum si prosperarea culturei nostre nationale — gasescu inca multe obstacole chiaru in cadrulu recunoscerei dreptulu de essistentia allu statulu magiaru. Pre mine inse aceste obstacole neci me descuragiedia, neci me impingu pre tere-nulu passivitatiei seau a oppositiunei pronunciate; deorace, pre de o parte trebe se tienemu contu de trecutulu si actualitatea Ungariei, cá atare, pre de alta parte nu trebe se pierdemu din vedere adeverulu istoricu, cá pentru obtinerea si realizarea drepturiloru si pretensiuniloru poporeloru si natiuniloru, nu numai in cestiuni de ecuitate si de dreptu, ci chiaru si 'n cestiuni provocate de spiritulu progressivu allu timpulu, — s'au

reccerutu nu cáti-va anni, dar cáte-va decenii si chiar secole intregu.

Amu ferm'a credintia, cá pretensiunile nostre nationale, juste si ecuitabile, intru cátu elle nu jiguescu cadrulu essistentiei si-a integritatiei inviolabile a statulu magiaru, se voru realizá, si acést'a nu prin distrugerea elementulu magiaru, allu carui'a prioritate naturale si justa nu se pote contestá, ci prin chiaru ins'a-si convoirea si collucrarea Ungurimei; cá-ci in celle d'in urma comunicatiunea de interesse a natiunei magiare si romane totusi vá trebui se nasca o convinctiune si-o cointielegere reciproca, care se aplanedie differentiele ce astadi mai essistu inca intre magiari si romanii. — Da, prosperarea culturei nostre generale vá trebui se produca acellu rezultatu de prudentia si convinctiune reciproca, care se vá manifestá prin vietuירה impreuna si fraternu a acestoru doue natiuni, atátu de multu avisate un'a la alt'a.

Pentru ajungerea inse cátu mai facile si mai accelerata a acestui scopu doritu de toti, eu nu gasescu alta calle de urmatu si alte mediloce de intrebuintiatu, decátu: attitudinea si directiunea calmanta, impaciuitoria; — participarea la lucrările legislative; — capacitatea si luminarea reciproca prin contactulu cu partidele din tiéra; — in urma delaturarea certelor pentru cestiuni si interesse bagatelle. Din acestu punctu de vedere — dupa opiniunea mea — politic'a intieptu nationala a nostra nu pote fi alt'a, decátu, cá, pre de oparte se ne allipimu cu rigore — in orice 'mprejurári — de constitutiunea si unitatea de statu a patriei nostre, recunoscandu intr'ins'a dreptulu firescu de prioritate allu nationalitatii magiare; ér' pre de alta parte se luptámu prin tote medilocele ce ni-offera dreptulu si legea, pentru validarea si conservarea vietiei nostre nationale, si pentru desvoltarea conditiuniloru de cultura, cari tote n'au statu si neci stau in oppositiune, — din contr'a au fostu si suntu in intima legatura cu conditiunile de essistentia si consolidare a statulu magiaru.

Esprimandu-ve deci, inca odatu gratitudinea mea deplina pentru pretios'a-ve incredere, Ve rogu, D-loru allegatori, se binevoiti a primí si cu acésta ocaziune espressiunea salutáriloru melle patriotice.

Demetriu Bonciu,
deputatu.

Camer'a deputatoru Ungariei.

Siedinti'a de la 21. Iuliu 1874.

Dupa cele formale se presinta mai multe petitiuni, cari se tramittu la comis-

siunea petitionaria; apoi se decide, cá si dintiele pana la terminarea desbaterei novele ellectorale se se tiena de la 9-2 ore.

Urmedia ordinea de di: continuarea desbaterei asupr'a §-lui 6 din novel'a ellectoralu.

L. De á k y arata tendinti'a reactionaru a §-lui si se pronuncia pentru sustinerea dispositiuniloru din 48.

I. Sojmos cere, cá se se limitedu dreptulu de alegere a celloru indreptatiiti §-lu 6, — prin respundera unei contributiuni de celu pucinu 10 fl.

E. Mukiós propune, cá venitul du care este se plati contributiunea, se nu de 105, ci numai de 100 fl.

V. Babesiu, numai cu pufne cuvinte doresce a se pronuncia pentru tote emandamentele din stang'a, fiindu cá tote au mai bune, mai liberale, decátu testutu lepusa in desbatere. Incredintiidia camer'a cá nu i-este intentiunea, neci interesulu a prorogá discussiunea; dar crede cá lungirea discussiuniloru nu este vin'a oppositiunei, ci chiaru a guvernulu, carele, pre tote punctele ataca liberalismulu. Deca guvernulu cu partid'a sa a urmatu intote interesele sale, lovindu pretotindenele elemente liberale, apoi trebe se recunosc cá oppositiunea are nu mai putienu obligatiunea de onore, cá se se oppuna aceselor lovituri, si se aperse interesele aceslor'a, ca au les'o si tramis'o aici. — D. Babesiu recunosce, cá prin §-lu de facia mai alessu allegatorii de prin orasie se dospoia de dreptulu ellectoralu, de si nu eschisivu numai acei'a; dar' tocmái pentru cá vede, cum tinde a se isbi pana si 'n liberalismulu 'n democrati'a magiara fara crutiare, ceeaa-ar fi o mare nenorocire pentru patria, — chiaru pre cum barbati democratiei si liberalismulu din stanga extrema au spriginu propunerile Romaniloru in privinti'a Transilvaniei si celoralalte parti alle tierei, de inca si-tiene de detorintia a spriginu emandamentele oppositiunei magiare la acestu (Aprobári.) Se pune la votu si se prime § 6, conformu testulu originalu.

Asemenea se primece si § 7 fara ne o modificare.

Urmedia § 8, care dispune, cá cei indreptatiiti prin §-ii 6 si 7 se si-cáati acésta indreptatiire cellu pucinu cu unu annu inainte de conscriere.

E. Horn arata nedreptatea acestui care despoia de dreptulu de alegere pre multime de compententi si inca cáte pre 3-anni, adeca pana la o noua conscriere.

D. Szilágyi esplica, cá § de facia fórte justu, de óra ce pretinde unu curu si stabile pentru oscrierea dreptulu de alegere, ér' nu numai unu titlu efemer care nu durédia decátu pana ce trecu allegatu Arata apoi, cá neprimindu-se acestu §, s'ar fa

Continuare pre pag. 527

FOISIOR'A.

Convorbiri Litterare *)

I.

Unu june, care ocupa unu locu distinsu in corpulu diplomaticu din Orientu, — care a studiatu, caletoritu si observatu forte multu, mi-diceá dillele trecute:

„Poporulu Romanu este june si plinu de viitoru. Positiunea geografica si circumstantiele timpulu i-suntu favorabile. Aterna de la intieptiunea si tactulu capiloru sei, cá se cascige intre poporele Orientulu suprematie ce merita prin numerulu, avuti'a si aspiratiunile sale. Aveti cáti-va barbati, cari au intielesu inalt'a lui menire. De cátu-va timpu relatiunile vostre esteriore s'au amelioratu asi'a, cá, fiindu in pace si amicia cu vecinatatea, — nu aveti de cátu se ci-

*) D. Gr. H. Grandea, cunnoscutul nostru litteratu, publica aceste convorbiri in colonele „Pressei“ d'in Buccuresci. De si aici-cólé ni-se paru camu essagerate, cá se nu dicemu estravagante, totusi elle contienu fara 'ndoeia multe adeveruri, a caroru cunnoscintia este bine se se generalisedie din ce in ce mai multu; din acésta cauza deci, ni-creditúramu detori a le-face si noi locu in collonele diariulu nostru. Red. „Fed.“

mentati temel'a viitorulu vostro in Orientu. Cá veti jocá unu rolu insemnatu in acésta parte a Europei, nici nu mai este de indoitu. Inse nu este destulu, cá numai guvernulu se aiba consciintia de inalt'a vostri'a menire, cá numai elu se lupte pentru ajungerea acestei meniri; patriotismulu impune si societatiei imperios'a detoria, d'a seondá prin tote arterele activitatii tendintiele guvernulu vostro. Credeti óre cá ve ajunge, spre a fi tari in Orientu numai relatiunile comerciale, relatiuni forte accidentale ce intretieneti prin productiunile vostre agricole?

Nu, chiar' de-atí fi si o tiéra industrialu, aceste relatiuni nu v'aru fi de ajunsu. Voiú cá poporulu votru se fia cellu mai tare, cellu mai prosperu in Orientu? Trebe se fia si cellu mai luminatu. Luati in mana facili'a civilizatiunei occidentale, redicati-o susu pentru cá radiele ei se strebate intunereculu ce invaluesce poporele orientale, si indata veti deveni stú'a loru conducatoru. Acésta facia inse nu o pote redicá guvernulu, ci societatea. Dar' societatea romana este prea inapoiata pentru acestu mare apostolatu. Ungurii si Grecii inca ve suntu superiori in acésta privinti'a. Amu observatu de aproape mai tote poporele din Orientu: unguri, slavi, greci, armeni; n'amu vediutu inse alte po-

pore mai indiferente pentru cultur'a loru, de cátu turcii si romanii. Despre turci n'amu ce se dicu; lantiuti de Coranu pre stenc'a barbariei, voru perú. Despre poporulu Romanu inse, me miru. Liberu, viu, inteligentu, se lasa in cursulu fatalismulu mai reu de cátu turcii. Lasu la o parte societatea ruralu, — victima inocenta a ignorantiei, — si me occupu de ce'a urbana. Afara de setea baniloru si placeriloru sentimentale, nu vedu ce alta o mai misca! Sum de atát'a timpu aici si amu cautatu se vedu, cumu ea intimpina iniciatiivele de miscare scientifica, litteraru, artistica, — acestu tricloru alu civilizatiunei, — si n'amu vediutu de cátu unu cadavru surdu si rece. Amu vediut'o inse une-ori miscata, — comotiuni galvanice, — de ace'a diaristica, care se numesce oppositiune, dar' nu oppositiunea serioasa, ci o oppositiune fara principii, fara alte aspiratiuni, de cátu interesulu individualu! Cu alte cuvinte, nu o misca, decátu aceea ce este vetamatoru. Nu trebe se ascunde-ti, cá cellu mai mare reu ce s'a facutu acestei tiéri, l'a facutu ace'a diaristica, care, neavendu consciintia d'inalt'a missiune ce incumba pressei intr'o societate demna de vietia si viitoru, neavendu lumenele cerute pentru implinirea acestei missiuni, si-a permis a imbalá totu: altaru,

tronu, vatra, asié, cá adi nu v'a mai remainici o reputatiune de capacitate, de moralitate, de talentu, care se nu fi fostu tan in tin'a invectiveloru si calomniiloru.“

Cetitorulu nu me vá crede lipsitu patriotismu, pana in gradulu acell'a, in cá se creáda, cá nu amu protestatu energicu. Din contr'a, redicandu vocea cá bunu mann ce sum, i-amu probatu, cá influia fanariotica este aceea, care ne-tiene in cá deca nu vede entusiasmu in societate nostra pentru aspiratiunile mari, pentru scientie, litteratura si arte, caus'a cá cá poterile vecine nu ne lasa in pace. Fanarul este caus'a, cá comitetulu centralu este compusu, esceptandu vro o insi, de persone, cari aru fi competinte pretru ori ce: politica, finantie, jurisprunden armata, marina, numai pentru teatrul Austro-Ungari'a (?!) este caus'a, cá demni'a romana, in locu d'a face unu dicinaru pentru romanii, a facutu unu dictionariu — Chinesu. Alinti'a israelita din risu este caus'a, cá miscarea scientifica, literaru si artistica nu pote se smulga de tatea romana din somnolenti'a in care i-plu se jaca. I-amu insiratu scuse, pentru care artera a activitatii nostre de la esperamú mereu regenerarea nostra secimel se dau mai multa potere scuselorú

plementu la nr. 59 allu „Federat.”
cursulu an. 1874.

reptate proprietarilor de pamentu, căci
candu acesti'a au titlu permanente de
retori, pre atunci industrialii si manu-
rii aru poté usá de dreptulu electo-
si numai cu unu titlu efemeru.

Mai vorbescu căti-va oratori, parte
ru, parte contr'a; ér' la votare se price-
tesstulu originale cu 96 voturi, con-
ta 81.

Urmedia § 9, care investesce cu drep-
de alegere intelligenti'a, fara privire la
titlu, decátu numai la positiunea sociale.
I. Steiger, doreste a investi cu drep-
elect. si pre veterinari; Al Gubody
preparandii absoluti; D. Horváth pre
orii censurati; A. Lazar pre redactori
re neguțiatorii patentati; Al. Almásy
honedii din 48; K. Szatmáry pre
brii societății Kisfaludy-ane.

St. Majoros propune, că se se inve-
ca cu dreptulu de alegere toti individii,
diferentia de sexu, cari au obtientu vr'o
oma de specialitate.

V. Babesiu face urmatoriulu eman-
mentu: Déca vomu considerá sursele, din
s'a derivat; pana acuma dreptulu elec-
lu, respetive déca cautámu factorii, pre
s'a intemeiatu dreptulu de alegere,
adámu, că pana acuma numai doi ast-
de factori, done base de dreptu au

recunoscentia: posesiunea si respec-
averea; a dou'a indreptatirea istorica,
na nobilimea. Cu §. 9 amu ajunsu la in-
gentia, cá la unu allu treilea factoru. Eu
tu factoru lu-tienu de forte indreptáttu
si primescu; insa — vi-marturisescu,
bas'a cuprinsa in acestu §., o afu de
angusta; pentru cá in statu existe inca
factoru de inteligentia si de meritu, inca
poternicu de cátu tóte cele indicate

acum, unu factoru, contra de care patri'a,
cialmente acestu corpu legiuțoriu, este
diguu cu recunoscentia, dar' care in ace-
§. 9 nu afu recunoscentia. Acestu fac-
tu, dupa mine, este — apararea de patria.
nu numai pentru aceea punu mare te-
nu pre acestu factoru, pentru cá serviciulu
in patria este celu mai mare serviciu, im-
unatu cu celu mai mare sacrificiu, dar'

din ace'a consideratiune, cá elu de-o data
e inocentu si de adeverat'a inteligentia.
pre multu a-si regretá, déca despre pa-
mea s'ar dice, cá nu voiesce se recu-
ca cellu mai mare meritu in statulu pu-
ca. Apoi este si remane netagaduitu, cá
déca esiste meritu in statu, acell'a este
to, — unde cetatianulu sacrificia din vié-
sa 6, 7, pana la 12 anni si mai multi,
care timpu chiar este eschisu de la es-
itiulu dreptulu politicu, si forte desu,
du se rentorna in viéti'a cetatienésca,

batutu chiar' cu pumnii in méssa. Erá
p'aci se invocu numele lui Traianu,
lu Negru, Dragosiu, Stefanu si Mihaiu,
a junele streinu nu m'aru fi intreruptu:
„— Lasa glumele...”

Audi glume! — candu eu me resisemu
indignare contr'a injusteloru lui atacuri,
a in sffrculu urechiloru...

„— Dara chiar' prin aceste glume, —
el — probedi o nefericita inclinare
veti voi romanii d'a nu ve incliná in
a evidentiei, d'a nu ve cunosce errorile si
atá se le reparati. Pentru totu ce este reu
lacuna, societatea, in locu d'a se acusa
sine, accusa streinii. Nu-aru fi mai bine,
in locu d'a ve plange de vecini, — si
medieiu scia deca ei au destulu timpu
tru a se occupá de vetrelu lor, — se ve
algeti din acosta apatia, care ve timpesce
se ve puneti pre lucru. Câte-va initiative
cite v'au probatu, cá spiritulu de asocia-
ce este pârghi'a, care restorna muntii.”

„— Te asigură, — adaugai eu — cá
stámu seriosu la acest'a. Déjá noi, te-
ni, amu inceputu se discutámu cu multa
curitate necesitatea d'a formá o noua
tida, din care se impunem tierei depu-
i, ministrii si, cu tote cá nu avem ete-
a, chiar' si senatori. La tomna vomu face
o manifestatiune. Si pentru cá campu

de tóte dílele. Din aceste consideratiuni eu
propunu onoratai Camere unu emandamentu
in acosta privintia, si credu, cá — déca
este justificabila dispusetiunea legii, cá pre
timpulu serviciulu activu in armata nimene
se nu siba dreptulu de alegere, apoi de alta
parte intocmai nejustificabile ar' fi, dupa
implinirea definitiva a serviciulu cellui mai
greu allu patriei, a denegá reconóscerea
acestui meritu prin denegarea dreptulu de
alegere, dóra pentru aceea, pentru cá —
pre timpulu greulu serviciu n'a fostu in
stare a-si căscoigá unu venitu de 500 fl. cá-si
functionarii ceice dupa acosta suma de ve-
nitu — au dreptulu de alegere.

Emandamentulu meu este:
La §. 9, alineatulu antaiu, in linf'a ul-
tima se se adauga:
„In fine toti aceia, cari au corespunsu
pre deplinu indetorii loru de militari in
armat'a comuna, la militia séu marina, dupa
ce s'au demissionatu séu pensionatu defini-
tiventu!”

Fiindu timpulu inaintatu, siedinti'a se
redica la 2 óre d. m.

Siedinti'a de la 22 Iulie 1874.

Se presinta mai multe legi sanctionate;
dupa aceste câte-va petitiuni, cari se tra-
mittu comisiunei petitionarie.

Urmedia apoi ordinea de dí: conti-
nuarea debaterii asupr'a §-lui 9 din no-
vell'a electorale.

La acestu §., pre langa emandamentele
din siedinti'a precedentu, se mai facu unele
ne'nsemnate; punendu-se apoi de la votu se
primesce cu majoritate de voturi, dupa cum
fú redactatu de comisiunea centrale, respin-
gendu-se astu-feliu tote emandamentele pro-
pusse.

§§-ii 10 si 11 se primescu, dupa scurte
objectiuni, conformu redactárei originale.

Urmedia § 12, prin care se detrage
dreptulu de alegere atátu activu cátu si
pasivu: condamniloru pentru crime, si
chiar' pentru deliecte politice, pre tempulu
duratei inchisori, fia aceea si numai preven-
tiva; asemenea se eschidu de la urna toti
falitii, precumu si aceia ce n'au platitu da-
rea contra statulu in annulu precedentu con-
scriptiunei.

T. Péchy recomanda stergerea dispo-
sitiunei ultime, căci acést'a nu numai cá
jignesce legea din 48, care nu contine atare
dispositiune, dar' nu tiene contu neci de
anormalele relatiuni climatiche alle tieriei,
cari, — lipsindu institutiuni de statu finan-
ciaru, cá se ajute pre cei loviti de calamita-
tánte naturale, mai numai ele exclusivu pre-
sinta restantie de dare. Accentuédia apoi, cá
executarea acestei dispositiuni e forte diffi-
cila si impreunata cu multe nedreptáti even-
tuale. D-sa recomanda inse, cá se se in-
cerce delaturarea restantieloru prin intro-

Siedinti'a de la 23 Iuliu 1874.

La ordinea dílei fiindu continuarea de-
sbaterii asupr'a §-lui 12 din novel'a elec-
torale, B. Orban propune stergerea totale
a acestui §.; neprimindu-se inse acosta pro-
punere, face emandamentulu, cá cellu pu-
cinu se se adauga la § 12 categoricu, cá
cei arestati pentru excesse electorale, sau
pentru alte deliecte de acosta natura, acci'a

ati poté se allegeti dintre betrani pre men-
torii vostri, sunteti prea pucini, si veti avé
in contr'a vostra multimea celloru alti juni,
— multime ignorantu, pentru cá nu stu-
diédia, — multime passionata, pentru cá
simpatiiile o ducu de nasu, — multime cor-
rupta, pentru cá interessulu materialu o in-
spira. Ecce dara, cá din leganu aceea ce
veti numi: jun'a partida, se vá despartí in
doue: o minoritate, demna, generosa si lu-
minata, dara neputinciosa, fiindu o minori-
tate neinsemnata; apoi o majoritate, care
avendu pentru ea numerulu, setea interesse-
loru individuale, partialitatea simpatiiloru
personale, se vá impune prin numeru. Mi-
noritatea vá domni prin cugetare, ér' ma-
joritatea prin actiune, si ce'a din urma in-
néca pre ce'a d'anteia, candu lupt'a este
in tro societate incolta, desbinata si ostenita,
cá ce'a romana. Mi-vei dice, cá cu timpulu
veti ajunge majoritate. Frumosu vis! Dara
atunci nu este mai facilu să acceptati, cá
cosa lui Saturnu se ve deschida calea contra
implinirea scopului vostru? Pentru ce v'ati
aruncá p'o cale, care este cu totul contr'a
legiloru naturei? ”

Eram nemultiamitu de ideile streinului, si
disseiu:

„— Ai rea oppiniune despre junimea
nostra. Este mai buna decâtu credi. O proba

se nu fia interdissi de la esseroierea dreptu-
lui electoralu.

C. Fabricius apara proiectulu regi-
mulu si specialmente dispositiunea in privintia
restantieloru contribucionale.

C. Ghicz y declara, cá nu prime-
sce dispositiunea punctului 5, decâtu numai
cá indemu pentru respunderea essacta a
dáriloru, — aflandu-o de buna cá attare si
chiaru candu colegii sei ministrii aru fi con-
tra ei: deci se pronuncia pentru ace'a
dispositiune.

A. Lazar — este pentru stergerea
intregului §.

C. Csémeghy apara testulu originale
in totalu si specialmente — dispositiunile
referitórie la deliectele politice, cá-ci d-sa
tiene de forte periculosu a se accordá
dreptulu electoralu unu cetatianu, pre tim-
pulu candu acell'a si-espidia peccatele grele
comisse contra patriei etc.

I. Oláh arata, cá sub deliectele de
presa nu se pricepu numai crimele de les-
majestate ci si atacurii contra personeloru
private; de aceea afu dispositiunea relativa
la deliectele de presa de forte nedrépta;
apoi tote dispositiunile din §-lu 12 le espli-
ca cá mediloce de interessu pentru partid'a
de la potere. In urma se alaturédia contra
votulu separatu; ér respingendu-se acest'a,
propune urmatoriulu emandamentu: dreptulu
de alegere sé fia anulatu prin restantie de
dare nu numai in collegiulu unde cine-va
vré sé fia allegetoriu, ci in intreg'a tierra.

Min. I. Szapáry esplica, cá prin §.
12 se prevede num'i respunderea contribu-
tiunei din anulu precedentu conserierei si
numai in cerculu unde cine-va vré — dupa
ore care dreptu basatu pre legea electo-
rale — sé fia allegetoriu; a pretinde inse
respunderea tuturoru restantieloru, — acést'a
fiindu forte diffiile de controlatu si de ese-
cutatu, d-sa nu voiesce a prim'i asemenea
emandamentu. Recomanda deci testulu ori-
ginale.

B. Simoncsics cere stergerea in-
tregului §.

I. Horváth, accentuandu neconsecin-
tiele multoru membrii din drépt'a, sustiene
votulu separatu; candu inse acell'a s'ar re-
spinge de contra majoritate, atunci propune,
cá se se prevéda platirea de pretotindenea
si a tuturoru restantieloru de dare.

I. Popoviciu-Desseanu sustiene
votulu separatu si face si din partea sa doue
emandamentu. (Discursulu l'amu publicatu in
totu cuprinsulu seu.)

Se presinta print'unu nunciu allu Ca-
merei magnatiloru proiectele de legi pentru
cáile ferrate, primite nemodificate de contra
ace'a Camera. — Se decide a se subterne
pre'naltei sanctionári.

G. Nagy lovesce fara mila in partid'a
deákista, numindu-o masina de votare,
care lucrédia dupa cumu e pusa in miscare.

ducerea unoru dispositiuni mai radicale, ér'
nu prin despoierea de dreptulu electorale,
ceea ce e fórtu nejustu si-aru produce o
justa mächnire pentru adeveratii patrioti lo-
viti de vitregimea sortii.

Sustiene deci votulu separatu, care
cere stergerea dispositiunei relative la des-
poierea de dreptulu electorale activu si pas-
sivu a celloru aflatori in restantia cu darea
pre unu annu inaintea conscriptiunei.

P. Sonthagh pledédia pentru votulu
separatu, dar' propune si scergerea dispo-
sitiunei relative la deliectele politice, cá-ci lo-
culu acestoru din urma nu e in legea elec-
torale, ci in ce'a de pressa, carea si asiá e
destulu de rigurosa. Arata apoi intentiunea
reactionaria a acestui §., care tinde a de-
spoiá de dreptulu electorale pre o parte in-
semnata a inteligentiei, adeca pre diaristi.

A. Puzský apara redactarea comis-
siunei centrale; cá-ci, déca unu omu inte-
liginte se face partasiu de crime, atunci
acell'a trebuie pedepsitu mai asupru de cátu
acelu mai putienu investiatu; asemenea, déca
celu sermanu se ingrigece sé-si platesca
darea — dupa cum n' arata [esperinti'a
— ér' celu avutu nu si-o platesce, de si
aru avé de unde, — atunci pre acest'a tre-
buie a lu-pedepsi mai aspru.

E. Huszár se alaturédia pre langa
votulu separatu.

G. Remete, acúsandu pre Puzský A.,
cá elu a votatu tóte legile, cari, de la 67
incóce, au adussu tíer'a la prepastia, — com-
bate argumentele adusse pentru testulu com-
missiunei centrale si sustiene votulu se-
paratu.

I. Helfy, combatu dispositiunile pro-
iectului si cere stergerea intregului § de
facia si inlocuirea lui prin dispositiunile le-
gii din 48 referitórie la acosta castiune, cari
esprima claru, cá dreptulu de alegere se de-
trage tuturoru celloru aflatori sub reclu-
siune pentru deliecte de necredintia, contra-
banda, jafu, ucidere si incendiare.

K. Eötvös apara testulu comisiunei
centrale, căci — pre de o parte nu doreste,
cá delicientii de pressa sé fia addusi intre
panduri la urna, ér' pre de alta parte nu
tiene de justu a se accordá cuiva drep-
turi cetatienesci, fara a i-se cere cá mai
antáiu sé satisfacá detorintieloru de cet-
tiantu.

Siedinti'a se redica la 2 ore si 1/4.

Siedinti'a de la 23 Iuliu 1874.

Se presinta print'unu nunciu allu Ca-
merei magnatiloru proiectele de legi pentru
cáile ferrate, primite nemodificate de contra
ace'a Camera. — Se decide a se subterne
pre'naltei sanctionári.

G. Nagy lovesce fara mila in partid'a
deákista, numindu-o masina de votare,
care lucrédia dupa cumu e pusa in miscare.

strelucita despre impartialitatea ei, este in-
diferenti'a, cu care citeste polemic'a dintre
„Revista contimporana“ din Bucuresti si
„Convorbirile litterare“ din Iassy, fara sé
se pronuncia.”

„— Acosta probedia mai multu inca-
pacitatea ei, si de acosta incapacitate suntu
destulu de convinsu. — Ecce acosta gradina
este plina de junime...”

Eramu in gradin'a Rasic'a.

„... Si credu cá ati poté se faceti ma-
nifestatiunea noiei vóstre partide mai bine
aici, decâtu la Banés'a. Esaminédia bine
aceste figure; numera pre acelea, in cari
vei vedé intiparita preocuparea cugetarei,
incordarea actiunei si sum siguru cá ti-voru
ajunge — cá sé li-numeri — degetele manei. Cá
se te convingi mai bine, vorbese cu fia-
care june. Intréba, in ce consta meritu
cutáru barbatu politicu, artistu, autoru,
savantu, — si in locu de unu re-
spunseu, care sé ti-probedie, cá acelu june
studiédia, cugeta si judeca, are sé ti-dee unu
responsu imbuiatu de veninulu pamfetari-
loru. Intréba, ce castiuni preocupa oppiniunea
publica, sau framanta lumea scientificu, lit-
terara, artistica, si ti-vá vorbi despre para-
ponulu lui Stavri contra comisariulu de
Rosiu, despre estetic'a operei „La fille de
M-me Angot.“ Capacitate! Voiti formarea

ati poté se allegeti dintre betrani pre men-
torii vostri, sunteti prea pucini, si veti avé
in contr'a vostra multimea celloru alti juni,
— multime ignorantu, pentru cá nu stu-
diédia, — multime passionata, pentru cá
simpatiiile o ducu de nasu, — multime cor-
rupta, pentru cá interessulu materialu o in-
spira. Ecce dara, cá din leganu aceea ce
veti numi: jun'a partida, se vá despartí in
doue: o minoritate, demna, generosa si lu-
minata, dara neputinciosa, fiindu o minori-
tate neinsemnata; apoi o majoritate, care
avendu pentru ea numerulu, setea interesse-
loru individuale, partialitatea simpatiiloru
personale, se vá impune prin numeru. Mi-
noritatea vá domni prin cugetare, ér' ma-
joritatea prin actiune, si ce'a din urma in-
néca pre ce'a d'anteia, candu lupt'a este
in tro societate incolta, desbinata si ostenita,
cá ce'a romana. Mi-vei dice, cá cu timpulu
veti ajunge majoritate. Frumosu vis! Dara
atunci nu este mai facilu să acceptati, cá
cosa lui Saturnu se ve deschida calea contra
implinirea scopului vostru? Pentru ce v'ati
aruncá p'o cale, care este cu totul contr'a
legiloru naturei? ”

Eram nemultiamitu de ideile streinului, si
disseiu:

„— Ai rea oppiniune despre junimea
nostra. Este mai buna decâtu credi. O proba

se nu fia interdissi de la esseroierea dreptu-
lui electoralu.

Se declara apoi pentru votulu separat. De doue ori a fostu chiamatu la ordine.

Siedinti'a se redica la 2 ore postmeridiane.

Siedinti'a de la 24 Iulie 1874.

Se continua desbaterea asupr'a §-lui 12 din novel'a electorale.

St. T e l e s z k y sustiene votulu separat si propunerea lui P. Szontagh, deoarece afla forte mare nedreptate in §-lu de facia, care despoia pre debitoru si pre delinquenti nu numai de dreptulu electorale, ci chiar' si de a fi inscrisi in lista allegatoriilor; va se dica i-despóia de dreptu pentru intregulu periodu de trei ani. Era pentru casulu, candu va s'ar primi votulu separat si neci propunerea lui Szonthagh, D-sa face emandamentulu, cá se se lamurésca, cá delincentii nu sunt despoiati de dreptulu de a se inscrie cá allegatori, ci numai de dreptulu votárei, pre cátu timpu sunt in arestu, ér dispositiunea despre datornici propune a se lasá cu totulu din §.

C. T i s z a, pentru a caracterisá patid'a deakiana, a cárei membrii cáte unulu prícapu si promitu tote, dar candu se unescu, votedia, totu din contra, — narédia urmatori'a anecdota: „Unu colonelu voi odata se si-realisedie o dorintia prin consiliulu unei cetáti, unde erá stationatu cá comandate; deci se adresá a parte catra ficare din senatori rogandu-i se-i spriginésca corerea. Senatorii — unulu cáte unulu i-promiserá concursulu loru. Candu fu inse la adeca, corerea colonelului se respinse de catra senatu. — Audiendu colonelulu despre acést'a, invitá pre toti senatorii la unu prandiu. Se preparara mai multe feliuri de mancári. Servii le-adusera apoi tote de odata pre mesa. Bucatele, fiacare a parte, apareau forte gustuose. Colonelulu inse de odata dispuse se torne laolalta tote buccatele in unu blidu mare, apoi invitá pre ospeti se manance. Acesti'a inse refusara de a mancá, cá-ci mestecatur'a acest'a nu le faceá de locu apetitu. Atunci le disse colonelulu: Vedeti, domniloru! Mancárele acestea, fia care sou a parte, erau forte gustuose, dar amestecate suntu rele. — Chiar' asié sunteti si dvostre; fiacare cá individuu a parte e omu de omenia, cu totii inse la olalta nu platiti nimica.“ Aplicandu apoi acést'a anecdota la partid'a deakiana, si aretandu netrebnicia acestei partid'e, oratoriulu espune urmárele dispositiunii relative la debitoriu de daro, cum adeca nu se va sili nimenea se si platésca regulatu restantiele contribuitionale, ci numai contributiunea din annulu premergatoriu conscriptiunii; arata apoi cum se deschide o cale larga prin acesta coruptiunii, ce si asié este pre generalisata in Ungaria, dandu-se ocasiune candidatiloru a-si cascigá allegatori, platindu-le contributiunea restanta. D-sa declara, cá primindu-se

acestu §, va insinúa protestu in contra 'ntregului proiectul de lege.

C. K e r k á p o l y i apara testulu comisiunei centrale. Elu sustiene, cá drepturile politice sunt a se dá numai celloru ce le merita prin sarcinele suportate; deci, pre cum se eschisera prin legea de incompatibilitate de la dreptulu de elegibilitate toti acei necompetenti moralmente, astu-feliu trebuie eschisi prin acestu § pre toti acei ce nu correspundu conditiunii, pre care se bacedia dreptulu de alegere. Sustienendu deci, cá prim'a detorintia a cetatianului e respunderea contributiunii, d-sa afla de echitabila eschiderea de la dreptulu de alegere a celloru ce nu-si implinescu acést'a detorintia.

E. S i m o n y i combate dísele lui Kerkápolyi, sustiene argumentele oppositiunii si cere stergerea §-lui 12.

Siedinti'a se redica la 2 ore si $\frac{1}{4}$.

Siedinti'a din 25 Iulie 1874.

Se presinta mai multe petititiuni, cari se tramitu comisiunei centrale; apoi se primesce raportulu comisiunei petitionarie, in urm'a cáruia-a petititiunile se recomanda respectiviloru ministri.

Urmedia ordinea de di: continuarea desbaterei §-lui 12 din novel'a electorale.

E. M a t o l a y si N. S z e d e r k é n y i ceru eliminarea §-lui 12, cáci contine dispositiuni parte superflue, parte nepotrivite si immoral.

I. P a c z o l a y sustiene acestu §, cá o consecintia a legii din 48.

D. S z i l á g y i apara testulu comisiunei centrale, esplicandu, cá acést'a dispositiune nu numai cá nu poté produce desinteresare facia cu statulu, ci inca e menita a produce chiar' contrariulu; de-ora-ce cetatianiloru li-se dá a intielege, cá dreptulu electorale nu e numai o marfa de vendiare ci este unu favoru din partea statului, pentru a cáruia obtinere inse trebuie se-si implinesca, — pre langa alte detorintie cetatiuesci, — si detorintia contributionale. Vorbitoriulu sustiene apoi, cá §-lu e forte claru si cá atare nu se pote nici candu esploată in profitulu unei'a sau altei partide.

E. I v á n k a arata, cá calamitáatile naturale bantuescu adesse ori Ungaria; déca dar' acest'a nu se ia in consideratiune, firesce cá o multime de indreptáti vá trebui adesea se fie despoiati prin acestu § de dreptulu electoralu. Se declara deci contra §-lui, mai alesu pentru dispositiunile relative la delictetele de pressa.

T. P é c h y inca o data sustiene parereá separata, mai alesu din acellu motivu, cá functionarii, cá dependinti de la ministriu si mai guvernamentali decátu insusi ministrii, potu se commita multe abususuri sub mantéu'a acestui §, infestandu pre allegatori

unei partide? Grupati-ve pentru unu scopu: Cultur'a poporului, prin scientia, litteratura si arte; propagati dorintia de cultura in tote clasele; combateti odios'a inclinare ce a moscenitu junimea, — d'a innegrí, calomniá si persecutá totu ce se redica prin talentu si luoru, mai susu de nivelulu multime, — si dupa cáti-va anni de travaliu si experientia, intr'o buna diminétia ve ve-ti convinge, cá, fara se fi tientitu, sunteti bine-facatorii tieroi si dictatorii oppiniunei publice.“

II.

La aceste vederi se intalnescu mai toti streinii, cari in anii din urma s'au ocupatu de studiulu tieroi si societátiei romane. Polemic'a violenta si invoinata a diareloru a ucisu respectulu detoritu personelor, imbalandu totu ce avemu mai demnu si mai stralucitu; lips'a de respectu catra persone a aruncatu desperarea in sufletulu acellor'a, cari prin faptele si productiunile loru aru fi atrassu asupr'a-le invidia celloru rei; desperareá a urmatu descuragiarea, desgustulu, indiferentia si, in cele din urma, amortirea, — asié, cá intr'o buna diminétia societatea s'a desceptatu fara alimente, cu cari se sustiena activitatea. Incordárele ce s'au facutu apoi, pentru a umpleá acést'a lipsa, atátu din partea individiloru, cátu si din

partea colectivitatiloru, mai curendu seau mai tárdiu s'au nimicitu de apatia generale.

Unu streinu, care vo sca se ni-cunosca, cercetédia miscarea culturei nationale, dar' ceea ce vede, fiindu aproape nimicu, — se intréba:

„Ore acestu poporu are ellu consciintia de essistentia sa? Are-ellu vre-unu scopu, cátra care se tinda? Nu vedu nimicu, care se mi-responda!“

Si aceste intrebari nu suntu strigári de indignatiune, cari isbucescu din sufletulu pesimistului, — ci aplicarea scalpelului pre partea invoinata a societatei nostre. Se taiemu dar' adencu, pentru a purificá acést'a parte de veninulu care, mai curendu seau mii tárdiu, aru ucide corpulu intregu.

III.

Observámu, cá de cátu-va timpu, in pucina miscare litterara ce mai intretienem, a inceputu se se manifeste unu despretiu si nepasare pentru litteraturile streine. Cu alte cuvinte, scriitorii se invertescu numai si numai in sfer'a elementelor nationale, voindu — dicu ei, — cá se combata cosmopolitismulu. Nu intielegu a impinge patriotismulu pana acolo, in cátu se iésa din limitele bunului sentiu, — se bata campii. Si pentru a invederá, cátu de multu s'a aba-

dupa placulu loru si dupa interessulu partidei domnitorie.

Putendu-se §. 12 la votu din punctu in punctu, se primesce cu majoritate conformu testului originale. Dispositiunea relativa la arestantii preventivi, fiindu 129 pro, si totu 129 contra, se resolvu in favorea comisiunei centrale prin votulu presiedintelui; ér' dispositiunea relativa la debitorii de dare se primi prin votare nominale, cu 141 contra a 116 voturi, absenti fiindu 153 deputati.

Siedinti'a se redica la 2 ore si $\frac{1}{4}$.

Memorandulu din Blasiu.

Suntu doi anni trecuti dejá, decandu se latísse vestea si se facusse mentiune si prin diaristica despre unu memorandu, carele se pretinde a fi fostu redactatu si subscrissu decatra patru distinsi si de incredere barbati ai Transilvaniei si presintatu ministrului-presiedinte de-atunci Melch. Lonyay, in urm'a a insa-si cererei acestui'a. Memorandulu cuprinde conditiunile de impacuinire, menite de a produce concordia si fraternitatea dorita intre natiunea romana din Transilvania si natiunea magiara. Barbatii, cari au subsemnatu si presintatu acestu memorandu, se sustiene a fi: Eminentia sa Metropolitanulu Vanci'a, George Baritiu, Elia Macelariu si Dr. Ratiu.

Caus'a pentru care acestu memorandu a fostu tinentu pana adi — sub umbra, se dice c'aru fi fostu evenimentulu caderei lui Lónyay, care a paralisatu reusita dorintieloru si aspiratiuniloru esprese prin acelu memorandu. Noi inse nutrimu o forte slaba credintia, cá s'aru fi pututu obtiné rezultatulu acelu actiu — de altmintrelea resolutu si forte romanescu, — chiaru si in casulu acell'a, candu d. de Lónyay aru fi mai statu la potere de doue ori atát'a cátu a státutu. Ne cunoscemu pre bine stapanii, pentru a nu ne mai insielá cu vane ilusiuni, candu ne oferu parol'a.

Destulu inse, cá 'n fine se decise aducerea la lumina a acestui memorandu. Astfeliu se face, cá lectorii nostri intalnescu deci pre aceste pagini, de si nu totu cuprinsulu, dar' macar punctele remarcabile, in cari se resuma pretenchiunile natiunei romane din Transilvania.

Memorandulu porta dat'a de 3 Iul. 1872 si mai nainte de stipulatiunile a-

supr'a cáror'a vomu reveni indata, a cuprinde unu copiosu prologu, menit a justificá acestu passu allu romaniloru, respective allu subsemnatorile memorandului, si a servi dreptu basa stipulatiuniloru cuprinse intr'u sulu. — Acestu prologu incepe prin salutare adressata Regimelului de atunci care inspiratu de nobil'a dorintia de vedé pre natiunea romana fericitu, luatu iniciativ'a pentru formularea unu memorandu in acést'a privintia. Auto-memorandulu facu apoi o scurta revista asupr'a evenimentelor ce au pécursu celle done decenii din urma, asupr'a raporturiloru sustienute in acestu timpu intre romanii din Transilvania si magiari.

Ajungendu la cestiunea Uniu Transilvaniei, autorii memorandului recunosc neci legalitatea, neci vitalitatea acelei'a, pre cátu timpu ea nu cuprinde intre conditiunile sale nemi d'acela ce voescu romanii; ea nu cuprinde acelle conditiuni, fara de care apropiere intre romani si unguri e imposibile si pre cari romanii doritori pace, aru voi se le véda trecute si ascurate in o lege fundamentale de stat.

Astufeliu ajungandu la conditiunim — sine quis non, autorii memorandului stabilescu urmatoriele pretensiuni:

A. In privintia politica.

1. Recunoscerea limbei romane de limba oficiosa alaturea cu limb'a magiara, tote affacerile interne alle Transilvaniei, orice natura aru fi acellea, in modulu cum se recunoscuse aceea la an 1869/4.

In partea ce'a mare a Transilvan functionariu au trebuintia numai de 2 limb' adeca de ce'a magiara si ce'a romana. Dupa noi, unu functionariu, care nu e stare a mai invetiá pre lunga limb'a materu cellu pucinu inca un'a din cele 2 limb' acell'a nu merita se ocupe functiune publica. Acestu principiu se adoptasse si aplicasse chiar' sub sistemulu absolutisticu, sub sistemulu Schmerlingianu s'a realizatu cu cellu mai bunu succesu. — Din tote limb' bele cáte se vorbeseu in tierelu Coronei unguresci, limb'a romana este — dupa judicatia tuturoru barbatiloru competenti, ce'a mai usiora.

Er in privintia bogatiei litterarie limbi romane stá indata in allu 2-lea locu dupa ce magiara, si ea face pre anu ce merge pregrese considerabile in litteratura si scientia de unde urmédia, cá candidatii pentru functiuni publice au ocasiune de ajunsu, spre invetiá limb'a romana nu numai de la po-

ciului, care a remasu neacoperitu de mizerulu — locustelor. Rare ori mai apare cáte o flore viua si suava, dar' remane uitata, fiindu acoperita de torrentulu turbu si violentu alu mediocritatiloru, cari inné derama si tarfesco totu in calea lui. Sa a resumá, vedemu, cá in diarele politice gramatic'a, logic'a si moral'a, aparu cá nomene; revistele litterare totu asié si multu inca: macelu terribilu contra verficatiunii si seceta estetice; teatrulu, Dumediéu se-lu érte!

Si acést'a directiune in miscarea litterara, scientifica si artistica se numescu: romanismu!

Déca inceputurile suntu asié de nemulcatorie, ce trebuie se mai acceptámu acumu incolo!

IV.

Dar' in locu d'a merge totu in acésti directiune fatale, care a intielescu in societate ori-ce doru pentru cultura, care a se spanditu spaim'a in spiritele ingrigate viitoru, nu-aru fi mai bine se ne-intorceam si se relnámu intiept'a cale, ce apucasse betráanii nostri inainte de 1848?

Pentru ce in locu d'a ne-espune risulu lunei cu aiurárele nostre romanesce poetice si filosofice, — nu ne-amu ocupu

cu care vinu in contactu, ci si prin
alu gramaticii si-ally lecturii; era
acesta limba s'ar' propune si in sco-
gimnasiale magiare si in cele ger-
asesci, precumu se propune cea ma-
gimnasiale romanesi, atunci inve-
ei ar' fi si mai lesnitosa, de esemplu
intempla in Belgia si Elvetia cu
patriei, era de cati-va ani incoce
si 'n Bulgari'a cu limba turcésca si
bulgara.

este imposibile, cá milioanele de locu-
o invetie alta limba de la câte-va
functionari; deci acesti-a trebuie sé
ligati a invetiá limb'a poporului, din
áru punge si-tragu plátile, pensuniile
celelalte emolumente.

Impártireá vechia a Transilvaniei este
din cele mai anormele in tota Europ'a,
de si provine multimea de inconveni-
erregularitatea in administratiune si con-
nenumarate. Acea impartire se pote
sié, in cátu cele 3 elemente nationale
respectate intru atát'a, intru cátu
suferi marile interese ale unei admi-
nistratiuni prompte. Necesitatea imperiosa a
impártirii politice nóue a terei in co-
seane si districte, s'a recunoscutu
petite ori de cátra Dietele Transilvan-
ar anume in Diet'a de la anul 1863
tu formulata cá a 5-a propositiune re-
care a si fostu pertractata in sectiuni.

Lege electorala noua, conforma si
forma pentru tote clasele locuitorilor
o lege, din care sé lipsésca ori-ce pri-
a de classa si de casta, precumu nu
sa din amendóne legile electorale Tran-
se, adeca: ce'a din a 1791 si ce'a din
— Ambele aceste legi au produsu in
timpulu ce'a mai adensa nemuliamire.

1. Applicarea barbatiloru de nationali-
romana la tote functiunile publice ale
ni, cáte cadu sub denumire, fara alta
seau preferinta, de cátu numai aceea
va castigá fia care individuu prin cua-
tiunea sa, prin meritele cascigate in
unu serviciu si prin cunoscerea limbe-
patriei.

2. In privintia basericesca.

3. Libertatea si reciprocitatea deplina a
unei Romaniloru in Transilvania.
4. Autonom'ia basericeii gr. cat. cu con-
basericesci provinciale si diocesane.
5. Dotarea clerului romanu din tesau-
statului, sau din fondurile publice.

In privintia instructiunii
publice.

6. Manuarea si diregera autonomu, li-
si neíndependenta — a scoleloru elemen-
si primarie, (normale), pre bas'a con-
sistatului.

7. Applicarea barbatiloru de nationali-
romana la universitatea din Clusiu in
ru pariteticu.

ducerea autoriloru classicii moderni mai
ma? Acesti autori aru contribui atátu
marea limbei, cátu si la purificarea
lui nostru.

Pentru ce nu amu cere comitetului
loru de a impune companiloru drama-
ca — in locu de obscenitátile tea-
parisiene, veninuri, cari nimicescu
legaturi ale familieii, — sé repesente
operele lui Shakespeare, Lessing,
Her, Goethe, Puschin, si alle atátoru
si stralucite? Assemenea representatiuni
contribui atátu la purificarea moravu-
si otelirea caracterului nationalu, cátu
formarea dramaturgieii romane.

Cu clasicitatea vechia si moderna intr'o
cu traditiunile si productiunile, cari
geniulu romanu intr'alt'a, si con-
d'o adaverata estetica, numai astu-
va formá litteratur'a nationale.

V.

Antipatia ce propaga unii contr'a litte-
germane, nu o potemu cualifica. In-
tu, sé urimu ori cátu de multu pre
berg, dara 'naintea lui Klopstock,
Schiller, Herder, nu avemu decátu
plecámu fruntea, cá 'naintea altarului.
lasámu la o parte pre uriasulu geni
Albionului, Shakespeare, credemu, cá

10. Decretarea limbei romane de limba
pariteticu in propunerea studioloru si sciin-
teloru la aceeași Universitate.

11. Infintierea mai multoru institute
publice pentru Romani, cu limb'a romana
cá limba de propunere; — anume:

a) câte-va gimnasia complete;
b) câte-va scoli reale, atátu superioare
cátu si inferioare;

c) scole ag'ronomice, d'ntre cari un'a
sé fia impreunata cu o scola de silvicultura.
d) unu institutu pentru sciintiele mon-
tanistice in unulu din tienuturile accomodate
spre acellu scopu.

12. Subventiuni din tesaurulu statului
spre ajutorarea scoleloru poporale scapatate.

Dupa aceste puncte stabilite, au-
torii si respective subsemnatori memo-
randului incheia astufeliu:

„Acestea sunt punctele de manecare,
si resp. conditionile, despre cari credemu
noi, cá se potu luá de basa a impaciuirii
spiriteloru si a unei reconciliatiuni du-
ratorie.

„De altu mintre a romane cu totul la
intieptiunea inaltului Regimu, cá despre
opiniunile nóstre individuale sé-si cáscige
convinctiune deplina prin convocarea uniu con-
gresu nationalu din totu cuprinsulu Transil-
vaniei, carele sé fie compusu asiá in cátu
sé se pota dice cu totu dreptulu, cá elu este
espresiunea vointiei nationale.

Adress'a

Eminentiei Salle Dr. Ioane Vanc'ia
Metropolitulu Alb'a-Iuliei, cátra membri Con-
siliului de administratiune alu fundatiunei
Statutiane.

P. T.

Fiindu-cá agendele relative la admi-
nistrarea si eventual'a pertractare a fonda-
atiunei facute de fericitul intru amintire
Metropolitu Alessandru, in sensulu littereloru
fondationalu emanate la 23 Aprilie, 1861 si
anume in sensulu §§. 1. 2. s. a. au sé se
porte de cátra Metropolitu si Capitolulu
metropolitanu, conformu deliberáriloru uniu
consiliu de barbati ilustru romani gr. cat.
— dreptu aceea, trebuindu nu numai de a
se constata starea actuala a fundatiunei, ci
totu odata si de a stabili modalitatea rela-
tiva la aceea, din tote punctele de vedere,
cu privire la venitori, — spre acestu scopu
deci, in sensulu citatelu littere fondatio-
nale, amu aflatu de bine a tiené cu barbati
nostri ilustru unu consiliu aici in Blasiu,
pre diu'a de 7 Sept. st. n. a. c.

Deci amu onorea a Ve invitá cu tota
stim'a, sé binevoiti a ve osteni pana aici
la Blasiu, pre terminulu mentionatu, pentru
a tiené consiliulu in diu'a numita, la 9 ore
antemeridiane.

litteratur'a germana este mai bogata si su-
periora cellei anglesce, asié, cá ce'a d'antea
mina ce intelnim — este Germani'a.

Formarea unei biblioteci de classicii vechi
si moderni s'a inceputu de multu si a fostu
intrerupta prin evenimentele de la an. 1848.
De atunci incoce prea pucine opere classicie
s'au tradusu langa celle ce mai suntu, si
acesta pucinatate este o rusine pentru so-
cietatea romana. Societatea „Junimea“ din
Iassy cauta a umplé, de-unu timpu incoce,
pre cátu pote acesta umiltoria lacuna. —
In Bucuresci câte-va numai: poemele
Osianice de repausatulu Heliade, — dara
cari in traductiune au perdutu originali-
tatea lor; Wilhelm Meister din Goethe,
publicatu in foiletonul Pressei. De la tra-
ducatoriuulu acestei opere suntu in dreptu
se ceremu si mai multu. Traducerea lui
Wilhelm Meister ne-a probatu, cá scia sé
faca limba romana sub pen'a sa asiá de
mladiósá, încátu sé esprime tote nuantiele
ougetárei lui Goethe. Cu aceea-si abilitate
traducandu romanulu Werter, acestu strigátu
allu animei inamorata, care a sguidutu tote
animele din s-colulu XIX si care va fi totu-
d'a-un'a margaritarulu romanuriloru, sunte-
mu siguri, cá si-vá cascigá iubirea si recu-
noscinti'a sufleteloru delicate. Amu mai poté
insirá aici câte-va traductiuni din classicii

Dealmtintrelea, pre langa onorific'a re-
cercare, cá sé aveti bunatate a Ni-notificá
de tempuriu, déca Ni-ve-ti onorá cu pre-
tios'a-ve presentia, — suntu cu tota
stim'a.

Blasiu. Din siedinti'a ordinariatului-ca-
pitolariu, tienuta la 18/6 Iuliu 1874.

Joanu Vancea, m. p.
Archiepisc. si Metrop. Alb'a-Iuliei.

Acesta adresa o primramu de la cor-
respondintele nostru din Fantanelle insocita
de urmatorele reflexiuni:

„Prin actulu de facia, Capulu provinciei
nostre basericesci, pré bunulu nostru Metro-
potitu, a datu o noua dovada, cátu inte-
ressu nobilu porta facia cu fundatiunea
antecessorelui seu Aru fi de doritu numai
cá respectivii D-ni invitati sé se presinte
in numeru mai mare decátu annulu trecut,
candu, dupa cumu scrisesse d. Iosifu Siu-
lutiu, in colonela pretiuitului diariu ce redac-
tati la adunarea tienuta in 1 si 2 Sept. an.
tr. dintre 60 invitati abié participara 6 insi.
— Cu acesta ocaziune inse, vedindu cá cei
competenti si in deosebi d. jurium inspec-
tore, pre langa tote promisiunile ce ni-a
facutu prin publicitate, inca neei pana adi-
n'a desmintitu o littera macaru din incul-
párilu grave aruncate prin „Gazet'a Tran-
silvaniei“ nr. 24, 25, in facia administra-
tiunei fondului in cestiune, de cátra unu cor-
respondinte din Pest'a, — amu rogá pre
Rev. D. Eli'a Vlass'a, care, precumu scimu,
in annii trecutii fusesse administratorulu fon-
datiunei, si prin urmare are la mana tote
datele necesarie, — sé binevoiesca a dá
unu respunsu categoricu si detaliatu acel-
loru invinuiru, spre liniscirea oppiniunei pu-
blice agitata; si acest'a cu-atátu mai allossu,
cá din numit'a correspondentia ori cine pote
coti pintre renduri, cá atacurile correspon-
dintelu resp. nu suntu indreptate contr'a
notariloru allessi a d hoc, ci contr'a insái
a administratiunei fondului.“

Publius.

VARIETATI.

(Societatea actionariloru cá-
loru ferrate din Romani'a,) mosceni-
toarea lui Strussberg, dupa cumu seria „Ro-
mánulu“ de la 7. Aug. n'are bani, cá sé
termine lini'a Pitești-Verciorov'a. Ne avendu
si negásindu bani, din caus'a discredítului
ce planédia asup'ra moscenirei lui Struss-
berg, bate la tote usle si din tote numai
un'a singura i-se deschide, aceea a puterni-
cei societáti austriace „Staatsbahn“, interes-
sata la terminarea linee, precumu si la le-
garea ei cu linielre Austriei si la esplota-
rea loru in comunu. Inse chiaru acesta so-
cietate nu vré sé si-deschida usi'a Wert-
heim, decátu pre longa nisce conditiuni
cu totulu pretentiosie si assecutorie de

vechi, precumu Sueton, Tacitu; dara credu
cá este mai bine sé ne-rugámu pentru pec-
catele bietiloru traducatori.

Amorulu propriu nationalu nu si-are
loculu aci. Nu se pote invocá neei intere-
sulu conservárei nationale. Acei, cari pro-
paga assemenea directiune, pare cá n'au neei
o idea despre istoria civilizatiunei. Tote po-
porele s'au ajutat in cultur'a loru de lu-
minele si esperient'a altoru popore mai be-
trane. Greci'a a imprumutatu marea parte
a lumineloru ei din Egipetu, Romanii de la
Greci. Renascerea este reinvierea anticítá-
tiei, ér' civilizatiunea moderna nimicu de-
cátu moscenirea trecutulu si imprumuturile
ce si-au facutu poporele între ele, prin ajutorulu
inventiunei lui Guttenberg si prin relatiu-
nile comerciale.

Nu numai cá nu este umiltoru pentru
unu poporu d'a se adaptá din scientiele, lit-
teratur'a altui'a, dar' din contr'a, este prob'a
ce'a mai stralucita, cá acellu poporu este
plinu de vietia si are unu frumosu viitoru.

Déca tote popórelle aru fi crediutu, cá
se umilesco, imprumutandu din practic'a si
esperienti'a altor'a, unde n'amu fi remasu?
Murulu, Himalaia si Oceanulu, între cari s'a
inchisu Chin'a, ne-spuu cá omenirea aru
fi inca in seuteice. Nu numai poporele, dar'
si individii considera de laudabile a im-

mari avantagie. Ea cere — spre a im-
prumutá societátii actionariloru 20 mil-
lione, — nu numai o inscriere ipotecara pre
90 anni asup'ra cáiloru ferrate romane, ci
si concessiunarea esplotárei in favore-i pre
timpu de 50 anni. — Deci, nu numai cá
dupa 23 anni Romani'a n'aru pote sé
iee cáile ferrate asup'ra-si, conformu con-
ventiunei, fara cá prin acest'a sé iee toto-
data asup'ra-si si noulu imprumutu de 20
milionu, — dar neei chiaru cu acestu pre-
tiu nu le-aru mai poté luá, acordandu-se
esplotarea loru de pre acum'a inca pre 50
anni. — Nefacandu-se inse acestu impru-
mutu, lini'a ferrata nu se pote termina si ne-
terminandu-se panala dat'a indicata prin actulu
de conventiune, adeca pana la 24 Dec. 1874.
conventiunea aru trebui sé fia nulla. — Si-
va impleni ore guvernulu romanu detori'a
patrioica, ori commite-vá éra-si o escrocheria
cá si cu conventiunea — Strussberg? vo-
mu vedé!

(Situatiunea financiara a Ro-
maniei), dupa cumu constata raportulu din
Junie trecut u allu consululu anglescu din
Bucuresci, d. de Green, presinta, prin bud-
getulu depussu pre biurulu Camerei, veni-
turi de 87.674,000 franci si cheltushi de
87.818,000. Aceste cifre inse nu permittu a
judeca dupa elle singure actual'a situatiune
financiara a Romaniei. Ministrulu de finace
a presintatu in celle din urma unu docu-
mentu, prin care constata o deminuire in
prevederile drepturiloru vamale, din caus'a
insufficiencie recoltei si-a perderiloru com-
merciale, povenite din cris'a financiara si
din alte diferite imprejurári. Tote aceste au
addusu in annii 72 si 73 unu deficitu de
27 milione franci. Ore cari termine s'au
accordatu pentru ore cari plati, si ministrulu
a declaratu in Camera, cá guvernulu are cu
tote aceste increderea, cá deputatii voru
sei aprecia avantajele immense, ce trebuie sé
traga tier'a din mentinerea creditulu statu-
lui, prin acordarea urgenta a mediloceloru
necesarie pentru acoperirea deficitulu actualu.
Din tote aceste declaratiuni se vede, cá situati-
unea actuala a thesaurulu romanu nu este tocmai
satisfacatoriá. Se dice chiaru, cá intr'o in-
trunire privata de deputatii, acesti'a au fostu
informati de guvernulu, cá trebuie sé mai
audaoga inca 8—9 milione franci la defficitu
de 27 milione si cá prin urmare tre-
buie sé faca unu imprumutu de 35 milione
pentru a lu-acoperi pre deplinu. Necessi-
tátile militare suntu pretessulu guvernulu
pentru argumentarea cifreloru cheltueliloru.
— Summ'a totale a detoriei publice ro-
mane la 1 Ianuariu 1874 a fostu de
161,104,775 franci.

(Concentrarea armatei ro-
mane) in lagárlu din tomn'a victoria, va
fi mai splendida, decátu tote celle de pana
acum'a. Dupa cumu anuncia diarielre bine
informate, aceste essercitii voru fi inspectate
si de cátra principele Montenegruului. Cu acé-

prumutá ceea ce este bunu. Nemoritorulu
Goethe dicea:

„Une-ori am trebuintia, componendu o
drama, de unu cantecu. Lu-afiu la unu
poetu, fórtu bine facutu. Pentru ce sé mai
facu altulu, candu póte neei n'aru reesi
totu asié de bine, si de ce sé nu lu-ieu pre
acell'a?“

Apoi déca Germanii n'au rositu a im-
prumutá de la englesi si Goethe de la altii,
sé rosimú noi, romanii, a imprumutá buna-
óra de la Germani, ceea ce ni-trebuie pentru
cultur'a nóstra? „De aceea n'are urálu
códala!“ dice tieranulu si acesta difcala fórtu
bine se pote aplicá scólei nationaliste.

VI.

Dar' cu tota secet'a litterara, de care
ni plangemu, diu candu in candu câte o
bura de plóia vine sé recorecsca aerulu ar-
diatoru. Asié, dillele aceste, intelniram
câte-va scrieri, despre cari vomu vorbi al-
tadata, scrieri cari ne-au procuratu câte-va
dille placute! . . .

Gr. H. Grãdeea.

sta ocaziune Domnitoriul va inaugura totodata statu'a ce'a mare a lui Mihailu vitezulu, ce are se se redice cu mare pompa militara pre piet'a Academiei.

(Cum petrecu Romanii la Mehadi'a?) Dilele trecute diarele magiare produsera multu sgomotu din motivulu unoru demonstratiuni romanesce, ce se pretinde ca s'aru fi petrecutu la Mehadi'a. Cu acesta ocaziune diarele magiare n'au lipsitu de-a adresa romanilor unele din acelle expresiuni gingasie, de cari numai limb'a unguresca este capabila si cari caracterisedia pre deplinu cultur'a magia. — Asta-di apoi cetimu in „Romanulu“ din Bucuresti o correspondentia lunga, prin care d. adv. Statescu din Craiova lamuresce cestiunea demonstratiunilor de la Mehadi'a, intr'unu modu, care face se reflectie asupra magiarilor tote acelle expresiuni nedemne, pre cari diuistic'a magiara le-aruncasse in faci'a romanilor. — Demonstratiunea a consistatu din urmatoriulu faptu petrecutu in Mehadia la 15 Juliu ser'a: Mai multe familii romane din Romania, intre cari cate-va notabilitati, ca d-nii: Nanu, vice-presied. Camerei, colonelu Calinescu, din Pitești, adv. Voinovu, din Focsiani, magistratulu Lapedatu, din Jassi, adv. Quinez, din Craiova si alti, petreceau dantiundu cadrillulu, in sala de cura, dupa cumu se facea adesea-ori. De-odata inse music'a — o banda de tigani unguresci — incepu se intonedie csardas-ulu. — Romanii, cari singuri ocupau sala si intretineau music'a, intimpinara acest'a badaran'a c'una „pat“ unanimu si sgomotosu. Music'a reincepu se cante valsuri. De-odata inse intru in sala cu-o maniera selbateca baronulu Barko, administratorulu bailoru, acompaniatu de doctorulu jidanu Corrin, care apropiandu-se de musica, i-batu din pecioru, ordonandu-i se cante csardas, cu urmatoarele cuvinte: „cantati csardasiulu, ca se scia Romanii din Romania, ca in Mehadi'a falsia tricolorulu ungurescu!“ Music'a reincede csardasiulu si romanii intr'unu momentu parasira sala, ocupandu locu afara, suptu arcadele sali. Baronulu machitu de acest'a, ordona se se cante „marsiuulu lui Rakoczy“, in deriderea romanilor. Romanii inse intimpinara marsiuulu c'o unanima si uriesia siueratura. Baronulu, vedendu ca se ingrosia glum'a, gonl music'a si apoi incepu se insulte pre doctorulu iubitu allu romanilor, d. Popovici. Romanii lu-luara suptu calduros'a loru protectiune. Intre aceste doctorele Corrinu insulta societatea romana, numindu-o — reu crescuta! Pre data inse fu luitu de scurtu, se-si deescontu despre cuvintele pronunciate. Elu

atunci si-le retracta, ca unu poltronu. Atunci adv. S. din Craiova i-tienh o scurta lectiune despre bun'a crestere, si in fine, pentru purtarea lui intriganta, lu-declara in faci'a intregi societati de lasiu si siarlanta nu, care a speculatu totdeanu'a cu sanetatea, cu sentimentele nobile si cu nationalitatea romanilor. Cuvintele d-lui adv. furu primite cu aplause de intreg'a societate. Apoi cati-va romani notabili adressara ministriulu Ghiczy o depesia, prin care i-facura cunoscutu insultele ce s'au addusu romaniloru la baile Mehadi'e si cerendu-i satisfactiune. Nu scimu, ce o fi fostu rezultatulu acestei depesi, dar scimu atata, ca din acellu momentu doct. Corrinu si-pierdu tota clientella romana, care tota se atasiu de distinsulu nostru doctoru Popovici. D. Statescu si-incheia apoi asfeliulu correspondenti'a: „Eta, d-ni Redactori, cumu petrecu romanii astadi in baile Mehadi'e, suptu administratiunea guvernulu ungurescu, care ne impune feliu de feliu de taxe, pana si taxa pentru musica, spre a ne cant'a numai Csardas, pentru ca numai prin csardas crede ungurulu, in fanatismulu seu patriotic, ca va pricepe lumea si mai alestu romanii din Romania, ca in Mehadi'a falsia tricolorulu magiara!“

(Rózsa Sándor.) vestitulu banditu unguru este condamnatu de catra tribunalulu supremu la pedepsa cu morte prin-strangu.

Seiri ultime.

Bazaine, tradatoriulu armatei franceze in resbelulu franceso-utoniu, a desertatu din arrestulu fortaretiei de pre insula Sant'a-Margarett'a. Ellu s'a sloboditu de pre murulu fortaretiei pre o funfa intr'o lunre ce lu accepta si care l'a transportatu pre unu vaporu de posta. Noptea era furtumosa si forte acomodata pentru desertare. Ellu a caletoritu spre Italia si a debarcatu intre Genua si Ventimiglia, de unde a plecatu spre Belgia. — In urm'a desertarei s'au arestatu mai multe persone suspiciose, intre cari si majorulu Villett, adjutantulu lui Bazaine. Desertarea a fostu planita cu 6 septamani inainte. Intru inceputu ellu a refusat se desertedie, dar' dupa mai multe capacitari din partea socii salle, s'a invoitu si la 9 aug. a si desertatu. „Neie freie Presse“, din Vien'a, cu dat'a din 12 aug anuncia, ca soci'a lui Bazaine a sositu in diu'a precedenta la Spaa unde fu acceptatu pre diu'a urmatoria si Ba-

zaine. O depesia din Brussell'a anuncia totodata, ca la Spaa se aduna unu mare numeru de Bunapartisti.

Betranulu principe Gortchakoff, dupa cumu spune corespondentele din St. Petersburg alu diarului „Le Danube“, dupa terminarea conferintiiloru congresimalu s'ascepta ca se se retraga 'n vietia privata, incarcatu de bani si de decoratiuni onorifice. Acesta retragere urmandu a se face cu 'ncetulu, e probabile, ca nu se va face de catu spre primaver'a viitoria. Acesta asertiune corespondentele o gasesce cu atatu mai probabile, cu catu ca barbatulu de statu creatu si destinat se ocupe postulu de ministru de esterne allu Russiei, comitele Szwaloff, a fostu numitu ambasadore alu Tzarulu pre lenga curtea din Londra. — Acesta denumire s'aru esplicu prin chiaru dorint'a sa d'a intru 'n diplomati'a activa printr'o ambasada importanta, in urm'a carei'a se va 'ntorce la St. Petersburg, spre a ocupa postulu, pre care Tzarulu aru fi voindu de multu seu i-lu incredintedie.

Diarele din Vienn'a mare parte se pronuncia 'n modu nefavorabile, ba multe chiaru combatu cu energia ideii intervenier Germaniei in Spania, ca-ci nu pentru prim'a ora o mesura ne'nsemnata la neceputu a luitu, incetulu cu 'ncetulu, caracterulu unei actiuni infortorie. Presint'a unei flote aru insemna essercitarea unei presiuni, care aru atrage dupa sine si alte consecintie. — Deca situatiunea actuala a Spaniei este o necorocire, apoi o intervenire streina aru fi unu remediulu si mai pericolos de catu reulu ce assiste: s'aru pot' ntempla pre bine, ca, voindu se se stinga foculu, se se propage si mai multu.

Conventiunea internationala, presintata congressulu din Bruxelles, dupa cum scria „la Republique francais“, n'are nici o probabilitate d'a fi adoptata. Francoa Austria, Italia si Elvetia suntu inca pre a cumu intielese, se respinga articlele 3 si 4 din proiectu. Ce-va mai multu: se crede, ca tote punctele grave voru fi 'n genere departate din desbatere. Ensã-si Russi'a nu stãruie asupra acelloru dispozițiuni, cari aru fi 'n stare se redice oppositiune din partea mai multoru puteri.

Concursu.

In comunitatea Hisiasiu, comitatulu Temesianu, a devenitu postulu de invatiatoriu a scolei comunali — prin hierotonirea fostulu docintu D. Joane Vacarescu de preotu si abdicarea acestuia — vacantu, prin ur-

mare pentru statiunea acest'a se scrie cursulu pana la 29. aug. 10 sept. a.

Emolumintele sunt 300 fr. v. a. anuale si 12 fr. v. a. relutu pentru 2 de lemne; afara d'acesta locuinta libercas'a scolaru nou zidita si folosirea geru de gradina.

Doritori d'a ocupa statiunea sunt avisati recoursele lor cu testimoniu califiatiune si atestatu de moralitate la 28 aug. 9 sept. a. c. subscrisulu se scolare comunalu in Hisiasiu postulu Chiseteu, — a le tramitte.

Limba propunerei e ce'a romana scaunulu scolare comunu, din Hisiasiu 23. jul. 4. aug. 1874.

Alexandru Răzvan
presiedinta.

Concursu.

Devenindu vacante postulu de invatiatoriu la scola confes. gr. cath. classe d'in comun'a opidana Rocon'a-vechia si in districtulu Naseudulu, prin acest' eserie concursu cu terminu pana la lui Augustu 1874.

Emolumintele impreunate cu acestu suntu: unu salariu anuale de 200 v. a. care se capata d'in fondulu scolaru allu susu mentionatulu opidu in rate lerie, si gradina de legume langa scola, alte pretensiuni. — Doritori de a ocupa acestu postu de invatiatoriu, sau ascerna suplicele lor previedute cu tota cumintele necesarie, la Presidele senatu scolare, pana la terminulu indicatu.

Acei'a, cari a mai servitu ca invatiatori, si suntu bene deprinsi in comptu voru preferi.

De la Comissiunea scolastica gr. cath.

Rocon'a-vechia in 1. Augustu 1874.

Presiedintele: Notariulu siedintiu
Clemente Lupsiaru Silvestru Muresianu
2-3 invet. conf. in Classe

ALESSANDRU ROMAN

Propriet., edit. si red. respundiet.

Communicatiunea pre callile ferrate ung.

Calea ferr. i. r. priv. a statului.		
Trenuri accelerate Vienn'a-Pest'a.		
Vienn'a, pleca	3.15 a. m.	Dupa m. la 11. — ser'a
Pest'a, sosesc	10.08 " "	6.35 dem.
Pest'a-Vienn'a.		
Pest'a, pleca	7.50 dem.	2.25 d. m.
Vienn'a sosesc	2.12 d. m.	9.29 ser'a.
Trenuri accelerate sub statiunea vaporeloru accelerate.		
Vienn'a-Baziasiu.		Baziasiu-Vienn'a.
Luni si Vineri		Luni si Vineri
Vienn'a, pleca	3.15 n. m.	Baziasiu pleca 6.05 ser'a
Bpest'a "	10.30 ser'a	Timisior'a " 10.07 "
Czegled " "	12.02 dem.	Szegedin " 1.41 dem
Szegedinu "	2.47 "	Czegled " 4.36 "
Timisior'a "	5.19 "	Bpest'a " 7.50 "
Baziasiu, sosesc.	8.46 "	Vienn'a sos. 2.12 d. m.
Trenuri de persone Vienn'a-Baziasiu.		
Vienn'a plec.	8.45 dem.	8.20 ser'a
Posoniu "	11.13 "	11.08 "
Ersek-Ujvar "	2.21 "	2.14 "
Pest'a sosesc	5.58 "	6.08 "
Pest'a pleca	6.57 ser'a	7.05 "
Czegled "	9.33 "	9.35 "
Szegedinu "	1.31 noptea	1.41 "
Timisior'a "	9.15 "	5.30 "
Baziasiu sosesc	8.46 dem.	10.29 ser'a
Baziasiu-Vienn'a.		
Baziasiu plec.	6.05 ser'a	3.30 dem
Timisior'a "	10.38 "	9.17 "
Szegedinu "	1.57 noptea	1.16 d. m.
Czegled "	5.49 dem.	5.23 "
Pest'a sos.	8.12 "	7.49 "
Pest'a plec.	9.15 "	9.25 ser'a
Ersek-Ujvar "	1.21 d. m.	1.11 noptea
Posoniu "	4.23 "	4.20 dem.
Vienn'a sos.	6.09 ser'a	6.03 "
Trenuri directe call. ferr. de Tisza.		
Pest'a-Czegled.		Pest'a-Czegled.
Pest'a, pl. 6.28 se.	7.30 d.	Czegled pl. 8.19 d. 6.40 s.
Czegledso. 8.33 "	9.48 "	Pest'a so. 10.45 " 8.31 "
Trenuri mestecate		
Vienn'a-Posoniu.		Posoniu-Vienn'a.
Vienn'a pleca	4.30 d. m.	Posoniu plec. 7.30
Posoniu sos.	7.02 ser'a	Vienn'a sos. 9.06
Calea ferr. de Tis'a.		
Pest'a-Cassovia.		
Pest'a pleca	7.30 dem.	6.16 ser'a
Czegled "	10.18 a. m.	9.18 "
Szolnok "	11.22 "	10.28 noptea 6.16 dem.
P.-Ladany "	2.— d. m.	1.52 " 11.36 a. m.
Debrezen "	3.51 "	3.30 dem. sos. 2.20 d. m.
Miskolcz "	11.51 ser'a	1.50 d. m. plec 8.— dem.
Cassovia's sos.	11.51 noptea 6.— ser'a	11.43 a. m.
Cassovia-Pest'a.		
Cassovia plec.	5.— dem.	9.20 a. m. 6.01 ser'a
Miskolcu "	7.42 "	1.41 d. m. sos. 9.34 ser.
Debrezen "	12.23 d. m.	10.12 noptea pl. 3.25 d. m.
P.-Ladany "	2.24 "	12.22 " " 6.26 "
Szolnok "	4.54 "	4.40 dem. " 12.14 "
Czegled "	5.49 "	5.49 " sos. 1.49 "
Pest'a "	8.31 ser'a	8.45 "
Pest'a-Aradu-Timisiora.		
Pest'a pleca	7.30 dem.	6.26 ser'a
Czegled "	10.18 a. m.	9.08 " 6.60 dem.
Szolnok "	11.22 "	10.15 " 8.34 "
Ciab'a "	2.01 d. m.	2.55 dem. 4.16 d. m.
Aradu "	3.51 "	6.— " sos. 7.33 ser
Timisior'a "	5.40 "	6.36 "
Timisiora-Aradu-Pest'a.		
Timisior'a pleca	10.87 a. m.	6.20 d. m.
Aradu "	12.36 d. m.	9.16 ser'a 6.20 dem.
Ciab'a		
Ciab'a "	2.10 "	11.42 nopt. 10.42 a. m.
Szolnok "	4.54 "	4.24 dem. 5.34 d. m.
Czegled "	5.89 "	5.59 " s. 6.79 ser'a
Pest'a "	8.31 ser'a	8.05 "
Pest'a Oradeamare.		
Pest'a pleca	7.30 dem.	6.26 ser'a
P.-Ladany "	2.35 d. m.	2.10 noptea
Oradea-mare sos.	4.47 "	5.21 dem.
Oradeamare-Pest'a.		
Oradeamare pleca	11.22 a. m.	9.— ser'a
P.-Ladany "	1.23 d. m.	11.45 noptea
Pest'a "	8.31 ser'a	8.45 dem.
Calea ferr. I. Transilviana.		
Aradu-Alba-Jul'a.		
Aradu pleca	4.16 d. m.	6.20 dem.
Semeria (Fiski) "	12.18 noptea	2.05 d. m.
Alba-Jul'a sos.	2.55 "	4.01 "
Alba-Jul'a-Aradu.		
Alba-Jul'a pleca	12.53 noptea	10.— a. m.
Semeria "	3.48 "	12.48 d. m.
Aradu "	5.46 dem.	8.02 "
Semeria-Petrosieni. Petrosieni-Semeria.		
Semeria pleca	2.55 d. m.	Petrosieni plec. 7.10 dem.
Petrosieni sos.	7.12 "	Semeria sos. 11.52 a. m.
Calea ferr. Nord-Ostica.		
Debrezen-M.-Sziget.		
Debrezen plec.	4.12 d. m.	4.— noptea
Satumare "	9.33 ser'a	8.08 dem.
Kiralyhaza "	12.31 nopt.	10.03 a. m.
M.-Sziget "	5.26 dem.	1.48 d. m.
M.-Sziget-Debrezen.		
M.-Sziget plec.	8.24 ser'a	11.31 a. m.
Satumare "	5.45 dem.	4.33 d. m.
Debrezen "	11.60 a. m.	9.07 ser'a.
Calea ferr. ung. resariteana.		
Oradea-Mare-Brassieu.		
Oradea-mare pl.	5.07 d. m.	6.18 dem.
Cliusu "	11.21 se. s.	3.08 d. m. pl. 8.45
Cociardu "	2.54 noptea	1.36 "
Teiusiu "	4.26 "	4.30 "
Blasiu "	5.21 "	6.01 "
Mediasiu "	7.01 "	11.11 "
Segisiora "	8.26 "	6.10 "
Brassieu "	1.30 d. m.	
Brassieu-Oradeamare.		
Brassieu pleca	2.10 d. m.	7.30 ser'a
Segisiora "	7.15 ser'a	8.03 "
Mediasiu "	8.38 "	5.23 dem.
Blasiu "	10.20 noptea	7.54 "
Teiusiu "	10.36 "	9.50 "
Cociardu "	1.12 "	12.42 d. m.
Cliusu "	4.45 d. m.	4.40 " pl. 12.30
Oradeamare sos.	10.55 a. m.	sos. 8.31
Cociardu-M.-Osiorheiu.		
Cociardiu plec.	3.20 dem.	M.-Osiorheiu pl. 10.06
M.-Osiorheiu sos.	5.45 "	Cociardiu sos. 12.36
Copsi'a-Sabiu.		
Copsi'a pleca	6.55 dem.	9.40 ser'a
Sabiu "	9.05 a. m.	11.40 noptea
Sabiu-Copsi'a (Kiskapus).		
Sabiu pleca	6.40 r. m.	3.40 dem.
Copsi'a sos.	7.50 ser'a	6.35 "
Alba-Jul'a-Teiusiu.		
A.-Julia pleca	10.10 ser'a	1.25 noptea 8.— dem.
Teiusiu "	10.50 "	2.05 " 8.49 "
Teiusiu-Alba-Jul'a.		
Teiusiu pleca	9.05 a. m.	4.10 d. m. 11.46 noptea
A.-Jul'a "	9.45 "	4.50 " 12.26 a. m.